

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

*Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн
тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын
төслийн тухай*

Удиртгал, үндэслэл, шаардлага:

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль анх 2008 онд батлагдсан бөгөөд үүнээс өмнө Хөдөлмөрийн тухай хуулийн нэг бүлгээр хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй (ХАБЭА)-н талаарх харилцааг зохицуулж байв¹. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль нь ажил, хөдөлмөр эрхлэгч хүнийг ажлын байрны аюултай, хортой хүчин зүйлсээс хамгаалж, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин (ҮОМШӨ)-нөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн. Уг хууль хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн удирдлага, зохион байгуулалт, хяналт, ажил олгогч, ажилтны үүрэг, хариуцлага, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, түүний санхүүжилт зэрэг нийтлэг шаардлагыг тусгасан 9 бүлэг, 37 зүйлтэй².

Монгол Улс Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай 155 дугаар конвенцод нэгдсэн тул Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомжоо уг конвенцтой нийцүүлэх үүрэг олон улсад хүлээсэн.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай анхдагч хууль /2008 он/ батлагдсанаар салбарын хууль эрх зүйн орчин бүрдэж ажил, хөдөлмөр эрхэлж буй иргэдийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр бодит ахиц дэвшил гарсан.

Тухайлбал, аж ахуйн нэгж, байгууллагын түвшинд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажилтан, бүтэц, зөвлөл ажиллах тогтолцоо бүрэлдэж, сургалт, мэдээлэл сурталчилгааг зохион байгуулах, үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогын тохиолдлыг судлан бүртгэх, мэдээлэх, ажилтны урьдчилан сэргийлэх эрүүл мэндийн үзлэгийг зохион байгуулах, хөдөлмөрийн нөхцөл болон эрсдэлийг үнэлэх, хөдөлмөрийн эрүүл ахуй, хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа тогтмолжсон.

Мөн үндэсний болон аймаг, орон нутгийн түвшинд нийгмийн түншлэлийн талуудын оролцоо нэмэгдэж, байгууллагын түвшинд ажилтны төлөөллийн оролцоог хангах механизм боловсронгуй болсноор хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн урьдчилан сэргийлэх соёл төлөвшихөд чухал хувь нэмэр оруулсан олон үр дүн, ололт амжилтад хүрсэн.

¹ Хөдөлмөрийн тухай хууль, 1999 оны 5 дугаар сарын 14-ны өдөр

² Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, 2008 оны 5 дугаар сарын 22-ны өдөр

Гэсэн хэдий ч хууль батлагдсанаас хойш 18 жилийн хугацаанд манай улсын нийгэм, эдийн засаг, үйлдвэрлэлийн салбар, хөдөлмөрийн зах зээлд томоохон өөрчлөлтүүд гарч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудлыг зохицуулахтай холбоотой хөдөлмөрийн харилцаа, нийгмийн даатгал, стандартчилал, нийгмийн эрүүл мэнд зэрэг бусад салбарын хууль тогтоомжууд шинэчлэгдэн боловсронгуй болсон.

Иймээс өнгөрсөн хугацаанд бий болсон ахиц дэвшлийг улам бататган сайжруулах, олон улсын чиг хандлага, сайн туршлагад нийцүүлэн эрх зүйн зохицуулалтыг шинэчлэх хэрэгцээ, шаардлага зүй ёсоор тавигдаж байна.

Сүүлийн жилүүдэд Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль (2017 он), Хөдөлмөрийн тухай хууль (2021 он), Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль (2022 он), Нийгмийн даатгалын багц хууль (2023 он), Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хууль (2024 он) зэрэг хуулиудад шинэчлэгдсэн нь Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн хэрэгжилтэд нөлөө үзүүлэх болсон.

Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг зохицуулах заавал мөрдөх норматив хэмжээг техникийн зохицуулалтаар батлах, стандарт нь сайн дурын үндсэн дээр сонгон хэрэглэх зохицуулалттай болсон³.

Хөдөлмөрийн тухай хуульд “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй”-н асуудлыг олон улсын жишгээр “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд” гэж нэрлэж, ажилтныг хөдөлмөрийн хэвийн нөхцөлөөр хангах ажил олгогчийг үүргийг илүү тодорхой болгосон⁴.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчлэлээр YOMШӨ-ний даатгалын шимтгэлийг салбараар нь бус ажлын байрны эрсдэлээс хамаарч ялгаатай тогтоох дэвшил гарсан. Гэвч YOMШӨ-ний даатгалын сангаас хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг санхүүжүүлэх боломж хязгаарлагдмал хэвээр байна.⁵

2024 онд батлагдсан Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай хуульд хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйл ажиллагаанд хамаарна гэж заасан ч ажилтны эрүүл мэндийн үзлэг, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнийг оношлох, бүртгэх, мэдээлэх, хөдөлмөрийн чадвар алдалтаас сэргийлэх, ажил мэргэжлийн тохироог үнэлэх зэрэг асуудлын зохицуулалтад дэвшил гараагүй ба энэ арга хэмжээнд эрүүл мэндийн салбарын оролцоо сул байсаар байна.⁶

³ Стандарт, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль, 2017 он

⁴ Хөдөлмөрийн тухай хууль, 2021 он

⁵ Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, 2023

⁶ Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, 2024

Хөдөлмөрийн зах зээлийн дунд хугацааны эрэлт нийлүүлэлтийн таамаглал судалгааны тайланд ажиллах хүчний тоо өнөөгийнхөөс 2035 он гэхэд 19.1 хувиар нэмэгдэх таамаглалыг тооцсон⁷. Түүнчлэн ҮОМШӨ-ний өндөр эрсдэлтэй уул уурхай, олборлолтын салбарт шаардлагатай ажиллагчдын тоо 2035 онд гэхэд 31.9 хувь (32.5 мянган хүн), боловсруулах үйлдвэрт 34.1 хувь (63.3 мянган хүн), барилгын салбарт 36.6 хувь (55.9 мянган хүн)-иар нэмэгдэх хандлагатай байна. Ийнхүү ҮОМШӨ-ний эрсдэлтэй ажилтнуудын тоо 2035 он хүртэл нэмэгдэх хандлагатай байгаа тул үүнтэй уялдуулан ХАБЭА-н хууль эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох хэрэгцээ, шаардлага тулгарч байна.

Ажилтан хүн ҮО-д өртөх эсвэл МШӨ-нөөр өвчлөхөд эрүүл мэндээрээ хохирч хөдөлмөрийн чадвар, амь насаа алдах, эд хөрөнгийн хохирол учрахаас гадна тухайн хувь хүн, ажил олгогч болон нийгмийн даатгалын санд зардлын дарамтыг үүсгэдэг. Түүнчлэн МШӨ-нөөр өвчлөх эрсдэлтэй хөдөлмөрийн хэвийн бус нөхцөлд ажиллагчид өндөр насны тэтгэврийг хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр эрт тогтоолгож, нийгмийн даатгалын сангаас гарах зардлыг улам бүр нэмэгдүүлж байна.

Манай улсад ҮОМШӨ-нөөс хүн амын эрүүл мэнд, нийгэм, эдийн засагт үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг судалсан судалгаа хомс байна. Судлаач О.Алтансүх нарын тогтоосноор МШӨ-нөөр хөдөлмөрийн чадвараа алдсан хүмүүс өвчний оношноос хамаарч дунджаар 8.05 жилийг амьдралаасаа алдаж байна⁸. Ажилтан хүн ҮОМШӨ-нөөр хөдөлмөрийн чадвараа алдах эсвэл нас барсан тохиолдолд Хөдөлмөрийн хуулийн 125 дугаар зүйлийн дагуу ажил олгогч нөхөн төлбөр төлөх үүрэг хүлээдэг.

Дээрх судалгаанд Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-аас МШӨ-нөөр хөдөлмөрийн чадвараа алдсан нэг ажилтанд жилд дунджаар 4.5 сая, нийтдээ 1.6 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөрийг олгожээ. 2020 онд ХНХЯ-ны захиалгаар хийгдсэн Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний нийгэм, эдийн засгийн нөлөөллийн судалгааны тайланд дурдсанаар ҮОМШӨ-ний улмаас манай улсын эдийн засагт жилд 127.8 тэрбум төгрөгийн хохирол учирч буйг тодорхойлсон. Үүний 60.1 тэрбум нь ажилтанд учирч буй цалин орлогын алдагдал, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний зардал зэрэг, 19.7 тэрбум нь нөхөн төлбөр, бүтээмжийн алдагдал зэрэг, 37.9 тэрбум нь улсаас гарах нийгмийн даатгал, бусад зардал гэжээ⁹. Түүнчлэн ҮОМШӨ-ний улмаас ажилтны, түүний гэр бүлд учирсан сэтгэл санааны хохирол, амьдралаас алдагдсан жил (нас баралт), амьдралын чанарын алдагдал, алдагдсан боломж зэрэг мөнгөн дүнгээр тооцох боломжгүй хохирлыг тодорхойлоогүй байна.

Эдгээр тоо баримт нь ҮОМШӨ-ний урьдчилан сэргийлэлт манай улсад тулгамдсан асуудал болсныг илтгэж байна. Иймд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн урьдчилан сэргийлэлтийн үр нөлөөг улам сайжруулан

⁷ Монгол Улсын Хөдөлмөр зах зээлийн дунд хугацааны эрэлт, нийлүүлэлтийн таамаглал, 2024 он

⁸ О.Алтансүх, Анагаах ухааны докторын зэрэг горилсон нэг сэдэвт бүтээл: Монгол Улс дахь Зэсийн хүдэр баяжуулах үйлдвэрийн хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн нөхцөл, ажиллагсдын мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин, түүний дарамтын судалгаа, 2023

⁹ ХНХЯ, Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний нийгэм, эдийн засгийн нөлөөллийн судалгаа, 2020 он

боловсронгуй болгож, Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагын гэрээ, конвенцод нийцүүлэн шинэчлэх хэрэгцээ, шаардлага тулгарч байна.

Дээрх нөхцөл байдал, судалгаа, зөвлөмжид тулгуурлан ХАБЭМ-ийн бодлогын шинэчлэлийг тодорхойлж, эрх зүйн орчныг шинэчлэх ажлыг эрчимжүүлж Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл болон дагалдах хуулийн төслүүд, Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан холбогдох судалгаа, баримт бичгүүдийг боловсруулсан.

Хуулийн төслийг боловсруулахтай холбогдуулан хууль санаачлагчаас авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ:

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах үүрэг бүхий техникийн ажлын хэсгийг Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 27-ний өдрийн А/21 дүгээр тушаалаар баталж, хуулийн төслийг боловсруулсан.

Мөн хуулийн төслийг эцэслэн боловсруулж, хэлэлцүүлэх үүрэг бүхий ажлын хэсгийг нийгмийн түншлэгч талууд болон эрдэмтэн, судлаачдын өргөтгөсөн бүрэлдэхүүнтэй Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2025 оны 04 дүгээр сарын 10-ний өдрийн А/88 дугаар тушаалаар байгуулан ажилласан.

Хуулийн төслийг боловсруулах хүрээнд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн дагуу Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээ, хуулийн хэрэгцээ шаардлагын урьдчилан тандан судалсан судалгаа, хуулийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээ болон холбогдох зардлын тооцоолол, хуулийн төслийг дагаж нэмэлт, өөрчлөлт орох хуулийн төслийг боловсруулсан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн эхний хувилбарт санал авахаар Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны цахим хуудсанд 2025 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдөр байршуулан иргэд, олон нийтээс санал авсан. Холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоод, иргэд, олон нийтээс ирүүлсэн саналыг тусган дахин боловсруулалт хийж мөн яамны цахим хуудсанд 2026 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдөр байршуулсан.

Мөн Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу дээрх цахим хуудсанд холбогдох судалгаа болон хуулийн төслийг байршуулан иргэд, олон нийт, сонирхлын бүлэг, мэргэжлийн холбоодын дунд хэлэлцүүлэг зохион байгуулж хуулийн төслийн хэрэгцээ шаардлагын тандан судалгаа болон хуулийн төслийг танилцуулан саналыг авч, зарим эрсдэл өндөртэй салбарын төлөөллүүдтэй ажлын хэсгийн гишүүд биечлэн уулзалт зохион байгуулан санал солилцсон. Тухайлбал;

Засгийн газрын гишүүд, нийслэлийн удирдлага, Баян-Өлгий аймагт баруун бүсийн 5 аймаг, нийслэлийн 9 дүүргийн хөдөлмөрийн хяналтын улсын байцаагч,

хөдөлмөр, хөдөлмөрийн харилцаа, ХАБЭА-н асуудал хариуцсан төлөөллүүдийн уулзалт зохион байгуулж, хуулийн төслийг хэлэлцүүлэн саналыг албан бичгээр болон цахимаар авсан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн үндэсний чуулган зохион байгуулж, чуулганд оролцогчдод хуулийн төслийг танилцуулан /QR код үүсгэн байршуулж/ санал авч ажилласан.

Хуулийн төслийн хэлэлцүүлгийг нийт 5 удаа зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус 30 гаруй байгууллагад санал авах албан бичгийг хүргүүлсэн бөгөөд, 100 гаруй иргэдээс ирүүлсэн саналыг судалж, хуулийн төсөлд тусгасан.

Түүнчлэн хуулийг төсөл, үзэл баримтлал, танилцуулгыг англи хэл дээр орчуулан Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллагад хүргүүлж зөвлөмж авч, хуулийн төсөлд зөвлөмжийн дагуу тусган ажилласан.

Одоо мөрдөгдөж буй Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль болон Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн төслийн харьцуулалт хийсэн.

Хуулийн төсөлд зохицуулахаар тусгасан харилцааны агуулга, зохицуулалт:

Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.2, 25.1.4. дэх заалтууд болон холбогдох судалгаанд үндэслэн Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулиар зохицуулж байсан харилцааг өргөжүүлж, нийгэм, эдийн засагт гарч байгаа шинэ өөрчлөлт, чиг хандлагатай уялдуулан шинэчилсэн найруулгын төсөл хэлбэрээр боловсруулсан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн салбарын хөгжлийн чиг хандлага, олон улсын гэрээ, конвенцын шаардлагад нийцүүлэн Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хууль нэртэйгээр шинэчилсэн найруулгын төслийг бэлтгэж, ажил, хөдөлмөр эрхлэгч хүний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг ажлын байрны сөрөг, аюултай хүчин зүйлсээс хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд тулгамдсан асуудлыг үндэсний хэмжээнд шийдвэрлэх бүтэц, тогтолцооны шинэлэг зохицуулалтыг тусгасан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын зорилт нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний бодлого, зарчмыг тодорхойлж, хяналтын тогтолцоо, ажлын байранд тавигдах хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлагыг хангах, ажилтан, хөдөлмөр эрхлэгч иргэнийг эрүүл, аюулгүй орчинд ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэх, ажил хөдөлмөртэй холбоотой осол, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь 7 бүлэг, 64 зүйлтэй байна. Хуулийн төслийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.3 дахь хэсэгт заасны дагуу бүлэг тус бүрээр багцлан дараах байдлаар танилцуулъя. Үүнд.

Нэгдүгээр бүлэг. Нийтлэг үндэслэл

Хуулийн нийтлэг үндэслэл, зорилт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудлаар үндэсний хэмжээнд баримтлах бодлого, зарчмыг тусгахаас гадна энэ хуулиар дараах хүн, хуулийн этгээдийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн харилцааг зохицуулахаар боловсруулсан.

- Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт ажил гүйцэтгэх, үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбоотой хөдөлмөрийн харилцаанд оролцогч ажил олгогч, ажилтан болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч;
- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 3.6 дахь хэсэгт заасан хүн;
- Хугацаат болон гэрээт цэргийн алба хаагч, сонсогч, оюутан цэрэг, дайчилгааны сургууль, цугларалтад оролцож байгаа цэргийн үүрэгтэн;
- Ял эдэлж байгаа хоригдол.

Олон Улсын хөдөлмөрийн байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн талаарх конвенцууд нь “Occupational Safety and Health” буюу “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд” гэсэн өргөн агуулгаар тодорхойлогдож, бусад улс орнууд ч “хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд” гэсэн нэршлээр хуулиа батлан мөрдөж байна. Мөн Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 2021 оны шинэчилсэн найруулгаар хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудлыг олон улсын жишгээр “хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд” гэж нэрлэж, ажилтныг хөдөлмөрийн хэвийн нөхцөлөөр хангах ажил олгогчийн үүргийг тодорхой болгон хуульчилсан байдаг.

Иймд хуулийн нэршлийн хувьд олон улсын хэм хэмжээ, шаардлагад нийцүүлэн хуулийн төслийн нэрийг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хууль гэж томъёолсон.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний бодлого нь Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний бодлого нь ажил, хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, ажил хөдөлмөртэй холбоотой осол, бэртэл гэмтэл, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд чиглэгдэж, хуулийн шинэчлэлд дараах зарчмыг тусгасан.

- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:
- Монгол Улсад мөрдөгдөх хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлага нэгдмэл байх;
- хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг дэмжих;
- хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн талаарх мэдээллийн ил тод, үнэн бодит байдлыг хангах.

Хоёрдугаар бүлэг. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлага

Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулиар хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн буй орчин болон үйлдвэрлэлийн аюулгүй байдлыг хангах заавал мөрдөх шаардлагыг техникийн зохицуулалтаар тогтоох зохицуулалттай байдаг.

Иймээс Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлагыг Хөдөлмөрлөх явцад хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, ажил, хөдөлмөртэй холбоотой бэртэл гэмтэл, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд мөрдөгдөх шаардлага, хэм хэмжээг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хууль тогтоомж, техникийн зохицуулалт, стандартаар тогтоохоор тусгасан.

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага (ДЭМБ) болон ОУХБ-аас 1950 онд хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн зорилгыг “бүх төрлийн ажил хөдөлмөр эрхэлдэг ажилтны бие махбод, сэтгэл зүй, нийгмийн сайн сайхан байдлыг хамгийн дээд хэмжээнд байлгах, дэмжих, хөдөлмөрийн нөхцөл, хөдөлмөр эрхлэлтээс шалтгаалан ажилтны эрүүл мэндэд үүсэж болзошгүй сөрөг үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх, ажилтны бие махбод, сэтгэл зүйн чадавхад тохирсон ажил хөдөлмөрөөр хангах” гэж тодорхойлсон байдаг.¹⁰

Дээрх судалгаа болон олон улсын чиг хандлагатай уялдуулан үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд тавигдах хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хэм хэмжээ, шаардлагыг тодорхойлж, хязгаарлагдмал орчин, хими, биологи, эргономик, нийгэм-сэтгэл зүйн хүчин зүйлс зэрэгт тавих шаардлагыг шинээр хуулийн төсөлд тусган боловсруулсан.

Мөн Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн талаарх бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлага нь энэ хуулиар тогтоосон хэм хэмжээтэй нийцсэн байхаар боловсруулсан.

Гуравдугаар бүлэг: Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний тогтолцоо

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний тогтолцоо нь хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага түүний харьяа аймаг, дүүргийн төрийн захиргааны байгууллага, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллага, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний болон салбар хороо, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн мэргэжлийн байгууллага, холбоо, аж ахуйн нэгж, байгууллагын

¹⁰ ОУХБ, ХАБЭМ-ийн нэвтэрхий толь, <https://www.iloencyclopaedia.org/part-ii-44366/occupational-health-services>

хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн бүтэц, ажилтнаас бүрдэнэ. Энэ хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд үндэсний тогтолцоонд оролцогч талуудын чиг үүрэг, эрх үүрэг, нийтлэг үүргийг нарийвчлан тодорхойлсон.

Мөн Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн үндэсний тогтолцоог өргөжүүлэн салбар дундын уялдаа холбоог хангаж, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал, төрийн хяналттай уялдуулж, хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэгч мэргэжлийн байгууллага, мэргэжилтэн бэлтгэдэг их, дээд сургууль зэргийг нэмж өргөн утгаар тодорхойлон хуулийн төсөлд тусгасан.

Гуравдугаар бүлгийн Нэгдүгээр дэд бүлэг:

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөл байгуулах, орон тооны ажилтан ажиллуулах норматив болон аж ахуйн нэгж, байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зөвлөлийн ажиллах үлгэрчилсэн дүрмийг Хөдөлмөрийн сайдын 2015 оны 06 дугаар сарын 22-ны А/144 тушаалаар батлан хэрэгжүүлж байна.

Энэ хуулийн төсөлд дээрх дүрмээр зохицуулагдаж байсан харилцааг энэ бүлэгт нарийвчлан **“Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан бүтэц, зохион байгуулалт”**-ыг тусгасан.

Ажлын байрны аюултай хүчин зүйлээс ажилтны эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалах, ажил, хөдөлмөртэй холбоотой осол, бэртэл, гэмтэл, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлагыг хангах, холбогдох хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, хяналт

тавих үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын захирал, ажил олгогч шууд хариуцан ажиллах зохицуулсан.

Мөн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага нь ХАБЭМ-ийн хууль тогтоомж, шаардлагыг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих үүргийг байгууллагын үйл ажиллагааны онцлог, ажлын байрны эрсдэлийн түвшин, ажилтны тоог харгалзан ХАБЭМ-ийн орон тооны бус зөвлөл болон асуудал хариуцсан бүтэц, ажилтны чиг үүргийг хамааруулсан байдаг. Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэгжийн дарга, ахлах ажилтан тэдгээртэй адилтгах албан тушаалтан нь дараах чиг үүргийг ажлыг байрны тодорхойлолтод тусгахаар хуулийн төсөлд тусгасан.

Одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2-т заасан ҮОСШӨ-нөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний зардлыг ААНБ-га төдийлөн хангалттай хэрэгжүүлдэггүй хуулийн хэрэгжилт хангалттай бус байдаг. Иймд энэ асуудлыг мөн хуулийн төсөлд

төсвийн байгууллага нь тухайн жилийн батлагдсан төсвийн 0.5 хувиас, аж ахуйн нэгж, байгууллага эрсдэлийн түвшингээс хамааран үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зардлын 1.5 хувиас доошгүй хэмжээний хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн шаардлагыг хангуулах, ажил хөдөлмөртэй холбоотой осол, бэртэл, гэмтэл, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төсөв, зардлыг жил бүр баталж, зарцуулж байхаар тусгасан.

Хуулийн төсөлд дээрх асуудлуудыг тусгаснаар аж ахуйн нэгж, байгууллагын чиг үүрэг, хариуцлагын асуудлыг тодорхой болгож, ажилтны амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, ҮОМШӨ-нөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг сайжруулах болно.

Гуравдугаар бүлгийн Хоёрдугаар дэд бүлэг:

Олон Улсын Хөдөлмөрийн байгууллагын Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн суурь тогтолцооны 187 дугаар конвенцод үндэсний хууль тогтоомжийн нийцлийн судалгаа, үнэлгээ хийж, мөн хуулийн урьдчилсан хэрэгцээ, шаардлагын тандан судалгаанд хувиараа хөдөлмөр, эрхлэгч иргэн, жижиг дунд хөдөлмөр эрхлэгчдийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн зохицуулалт хангалтгүй байна гэж дүгнэгдсэн.

Иймээс Олон Улсын хөдөлмөрийн байгууллагын гэрээ конвенцод нийцүүлж, хуулийн төсөлд ажил олгогч, ажилтан, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийн эрх, үүрэг болон ажил, хөдөлмөр эрхэлж байгаа ажилтны хөдөлмөрийн зохистой нөхцөлөөр хангуулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулсан.

Дөрөвдүгээр бүлэг: Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэлт

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагааны зарчим нь ажил, хөдөлмөр эрхлэгч хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалахад чиглэж, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал болон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн төрийн захиргааны хяналттай нэгдмэл, харилцан уялдаатайгаар салбар дунд хамтын ажиллагаа, идэвхтэй оролцоонд суурилан хэрэгжүүлнэ.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн техникийн зохицуулалт, стандартын шаардлагыг дараах байдлаар тогтоож зохицуулахаар тусгасан: Үүнд:

- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн техникийн зохицуулалт нь ажлын байранд ажилтны амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд заавал мөрдөх шаардлагыг тогтооно;

- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн стандарт нь үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхэд тавих шаардлага,

техникийн зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхэд мөрдөх хэм хэмжээ, аргачлал, зааврыг тогтооно;

Дээрх шаардлагыг шинээр боловсруулах, шинэчлэх асуудлыг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллага хариуцна.

Урьдчилан сэргийлэлтэд чиглэсэн үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалыг ажлын байрны эрсдэлийг бууруулах, арилгах зорилгод нийцүүлэх, хөдөлмөрийн нөхцөлийн үнэлгээ, эрсдэлийн үнэлгээ, эрүүл мэндийн үзлэг тандалт, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн цахим системийг хөгжүүлэх, хөдөлмөр эрхэлж буй ажилтны амь нас, эрүүл мэндийн даатгалд хамруулах, ҮОМШӨ-ний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алсан иргэн, нас барсан иргэний ар гэрт олгох тэтгэмж, нөхөн төлбөрийн асуудал зэрэг зохицуулалтыг тусгасан болно.

Тавдугаар бүлэг: Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний бүртгэл, мэдээлэл, хөдөлмөр зохицуулалт, сэргээн засах тусламж үйлчилгээ

Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний бүртгэл мэдээллийг сайжруулах,

аюултай тохиолдол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний бүртгэл, мэдээлэл, статистик болон хөдөлмөрийн чадвар алдсан иргэдийн хөдөлмөр зохицуулалт, сэргээн засах тусламж үйлчилгээ зэрэг харилцааг зохицуулна.

Зургаадугаар бүлэг: Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих хяналт

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих төрийн болон хөндлөнгийн, олон нийтийн, дотоод хяналтын чиг үүрэг, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хяналтын улсын байцаагчид тавих шаардлага, бүрэн эрх зэрэг асуудлыг зохицуулна.

Долоодугаар бүлэг: Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага, маргаан шийдвэрлэх

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд хүлээлгэх хариуцлага болон маргаан шийдвэрлэх асуудлыг зохицуулна.

ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙГ ДАГАЛДУУЛАН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ТАЛААР

Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Олон улсын гэрээнд нийцсэн байх бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан дагалдаж нэмэлт, өөрчлөлт оруулах Хөдөлмөрийн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хууль, Ашигт малтмалын тухай хууль, Барилгын тухай хууль, Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хууль, Малын генетик нөөцийн тухай хууль, Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль, Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль, Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Хувийн хамгаалалтын тухай хууль, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль, Шүүх шинжилгээний тухай хууль, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийг хүчингүй болгох хуулийн төслийг тус тус боловсруулсан.

Дээрх нийт дагалдах 21 хуулийн төслийн 16-н хуульд өмнө нь ашиглагдаж байсан хөдөлмөр хамгаалал, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй зэрэг нэр томьёог Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн нэр томьёотой уялдуулан өөрчлөлт оруулан боловсруулсан.

Харин 5 дагалдах хуулийн төслийг /Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хууль, Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль, Химийн хорт ба аюултай бодисын тухай хууль, Эрүүл ахуйн тухай хууль/ Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгатай уялдуулан эрх зүйн зохицуулалтын нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар боловсруулсан. Иймд эдгээр хуулийн гол агуулга, хуулийн зохицуулалтыг дараах байдлаар тусгасан.

1. Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд 26 дугаар зүйлд Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллагын чиг үүргийн 26.1.4, 26.1.6, 26.1.7, 26.1.8-д мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний оношилгоо, эрт илрүүлэлт, бүртгэл мэдээлэл, сэргээн засах тусламж үйлчилгээ үзүүлэх асуудлыг заасан. Хуулийн төсөлд заасан Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллага буюу Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл

мэндийн төв нь анх 1967 онд Мэргэжлээс шалтгаалах өвчнийг судлах улсын диспансер нэртэйгээр байгуулагдаж байсан мэргэжлийн байгууллага юм.

2023 онд батлагдсан Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын 37.9-д “Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнийг оношлох, эмчлэх, сэргээн засах, сувилах, хөдөлмөр зохицуулалт хийх, төрөлжсөн нарийн мэргэжлийн болон хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэх чиг үүрэг бүхий Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин судлалын төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлгийг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллагын харьяанд ажиллуулна.” гэж заасан.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар болон Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн төв нь Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны харьяа агентлаг, байгууллага бөгөөл чиг үүргийн давхардал үүсгэхээс сэргийлж Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 37.3, 37.9, 37.12-д Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин судлалын төрөлжсөн мэргэжлийн эмнэлгийг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллагын харьяанд ажиллуулахаар нэмэлт өөрчлөлтийг боловсруулсан.

2.Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хууль

Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн эрсдэлээс даатгуулагч буюу ажилтныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний хөдөлмөрийн чадвараа алдсан тохиолдолд тэтгэвэр олгох, сэргээн засах тусламж, үйлчилгээний зардлыг санхүүжүүлэхэд чиглэдэг.

Тиймээс хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг дагалдуулан Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуультай дараах өөрчлөлтийг оруулахаар боловсруулав.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний урьдчилан сэргийлэлтийн арга хэмжээний талаарх 13.1.3, 13.1.4 дэх заалтыг “13.1.3.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн, шинэ техник, технологи, инновац нэвтрүүлсэн, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх сайн туршлагыг сурталчлах;” “13.1.4.үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний шалтгаан, нөхцөлийг судлах, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн техникийн зохицуулалтыг боловсруулах, урьдчилан сэргийлэлтийн талаарх бодлого, шийдвэр, хэрэгжилтийг үнэлэхэд чиглэсэн судалгаа, эрдэм шинжилгээ, хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ.” Гэж тус тус өөрчлөн найруулав.

Дөрөвдүгээр бүлэг “Эрүүл мэндийн нөхөн сэргээлт” -ийг Эрүүл мэнд, хөдөлмөрийн нөхөн сэргээлт” гэж өөрчлөн найруулж тус бүлэгт хөдөлмөрийн сэргээн засалтын харилцааг нэмснээр үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвараа алдсан иргэнийг зөвхөн эрүүл мэндийн хувьд сэргээн засах тусламж үзүүлэх төдийгүй ажил хөдөлмөр эрхлэх ур чадварт суралцан дахин хөдөлмөр эрхлэхэд нь дэмжих зохицуулалтыг шинээр нэмэв. Түүнчлэн өмнө нь хэрэглэгдэж байсан “нөхөн сэргээлт” гэх хуучны нэршлийг “сэргээн засах” гэж эрүүл мэндийн салбарын хууль тогтоомжид ашиглагддаг нэршлээр өөрчлөв.

Тавдугаар бүлэг Ажил олгогчид үзүүлэх хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийн талаарх зохицуулалтад 15.1.1 дэх заалтыг өөрчлөн найруулж, ажлын байрны хөдөлмөрийн хэвийн бус нөхцөлийг сайжруулсан ажил олгогчид үзүүлэх хөнгөлөлтийг шинээр нэмэв.

Зургаадугаар бүлэгт 16.4 дүгээр заалтад “Мэдээллийн санг бүрдүүлэх, боловсруулах, түгээх, ашиглах, хянах, хадгалах, хамгаалах журмыг хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална” гэснийг “Мэдээллийн санг бүрдүүлэх, боловсруулах, түгээх, ашиглах, хянах, хадгалах, хамгаалах, тэдгээртэй холбоотой зардлыг санхүүжүүлэх журмыг хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална” гэж өөрчлөн найруулав.

3.Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль

Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 5.4-д ажил, хөдөлмөртэй холбоотой хүчин зүйлээр үүсгэгддэг мэргэжлээс шалтгаалсан өвчлөл, осол, гэмтэл, хордлогоос ажилтныг хамгаалах, хөдөлмөрийн чадварыг хадгалах үйл ажиллагаа явуулахыг хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамаарна гэж заасан.

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгатай уялдуулан Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийн 5.4 дэх заалтыг “Энэ хуулийн 5.1.3-т заасан нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх хүрээнд ажил хийж байгаа хүнийг ажил, хөдөлмөртэй холбоотой бэртэл, гэмтэл, өвчин, хордлогоос урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийг хамгаалах, хөдөлмөрийн чадварыг хадгалах үйл ажиллагаа явуулна,” гэж өөрчлөн найруулав.

Түүнчлэн Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний удирдлага, зохион байгуулалтын талаарх 11 дүгээр зүйлд хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг хариуцсан байгууллагыг тодорхой болгож “11.1.6. хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын харьяа хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллага” гэсэн заалтыг шинээр нэмэв.

4.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 11 дүгээр зүйлд Химийн хорт болон аюултай бодис, цацраг идэвхт бодист тавигдах шаардлагыг тодорхойлсон. Энэ зохицуулалттай уялдуулан Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд Химийн хорт ба аюултай бодис ашиглахад тавих үндсэн шаардлагыг өөрчлөн найруулсан.

5.Эрүүл ахуйн тухай хууль

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын 40.3 дахь заалтад “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн стандартыг шинээр боловсруулах, шинэчлэх асуудлыг хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн үйлчилгээний байгууллага хариуцна.” гэж боловсруулсан. Хуулийн төслийн энэ заалттай уялдуулан хуулийн давхардлыг арилгаж Эрүүл ахуйн тухай хуулийн “6.3.Ажлын байрны эрүүл ахуйн стандартыг эрүүл мэндийн болон хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран боловсруулж, стандартчиллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.”гэсэн заалтыг хүчингүй болгуулахаар өөрчлөлт оруулав.

Уг дэлгэрэнгүй танилцуулгыг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.3-т заасны дагуу боловсрууллаа. Дээрх дагалдах хуулийг Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн нэр томьёо, үг хэллэг, утга найруулгатай уялдуулан нэмэлт, өөрчлөлт оруулан боловсруулсан.